

Nader ecologisch onderzoek

Knapenveldsweg te Raalte

Dhr. W. Bos en mevr. M. Bos

Projectnummer: 4125.02
Versie: 1
Datum: 09-07-2025

Inhoud

1.	Inleiding	1
2.	Projectgebied en werkzaamheden	2
2.1	Beschrijving projectgebied	2
2.2	Geplande werkzaamheden	2
3.	Resultaten quickscan.....	3
3.1	Boerenwaluw	3
4.	Onderzoeksmethode.....	4
4.1	Boerenwaluw	4
5.	Resultaten.....	5
5.1	Boerenwaluw	5
5.2	Overige soorten	6
6.	Conclusie en advies.....	9
7.	Literatuurlijst	10
7.1	Referenties.....	10
7.2	Gebruikte websites	10
7.3	Overige geraadpleegde bronnen	10

1. Inleiding

In opdracht van dhr. W. Bos en mevr. M. Bos is door Buro Ontwerp & Omgeving een nader ecologisch onderzoek uitgevoerd aan de Knapenveldsweg te Raalte. Het onderzoeksgebied is gelegen binnen het kadastrale perceel RTE00-U-184. De initiatiefnemers zijn voornemens op het onderzoeksgebied een vrijstaande woning met bijgebouw en een (paarden)schuur te realiseren. Om de ontwikkeling mogelijk te maken wordt een bestaande schuur gesloopt.

Het nader ecologisch onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van de resultaten van de quickscan natuurtoets die door Buro Ontwerp & Omgeving op 3 februari 2025 in het projectgebied is uitgevoerd. Hieruit kwam naar voren dat de locatie geschikt is als rust- of nestplaats voor de boerenwaluw.

De volgende vragen staan centraal in het onderzoek:

- Is de boerenwaluw in het projectgebied aanwezig?
- Wat is de functie van het projectgebied voor deze soort?
- Moet er een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit op grond van de Omgevingswet (Ow) en het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) worden aangevraagd?
- Moeten er mitigerende en compenserende maatregelen worden genomen?

In het voorliggende rapport worden achtereenvolgens het projectgebied (hoofdstuk 2), de resultaten uit de quickscan (hoofdstuk 3), de onderzoeksmethode (hoofdstuk 4), de resultaten van het nader onderzoek (hoofdstuk 5) en de conclusie en het advies (hoofdstuk 6) beschreven.

2. Projectgebied en werkzaamheden

2.1 Beschrijving projectgebied

Het onderzoeksgebied bevindt zich ten noorden van de bebouwde kom van Raalte en is gelegen aan de Knapenveldsweg. Op de locatie bevindt zich een deel van een weiland en een deel van een bosperceel met twee vijvers. Ook zijn er een hooiberg, een stal en een vervallen kippenhok aanwezig. In de directe omgeving van het onderzoeksgebied bevinden zich akkers, weilanden, houtopstanden en agrarische bedrijven. Op korte afstand ten zuiden van het onderzoeksgebied bevindt zich de bebouwde kom van Raalte. Op de navolgende afbeelding is de begrenzing van het onderzoeksgebied weergegeven (Figuur 1).

Figuur 1. Luchtfoto van het onderzoeksgebied aan de Knapenveldsweg te Raalte (rood kader).

2.2 Geplande werkzaamheden

De ontwikkeling voorziet in de realisatie van een vrijstaande woning met een paardenschuur en hoogstamboomgaard op het veld dat aan het noorden van de houtopstand grenst. Van de bestaande bebouwing worden een stal en een vervallen kippenhok gesloopt (zie rapportage QSFF, d.d. 10 februari 2025). Een bijgebouw met rieten dak blijft behouden. Ter hoogte van de te slopen stal zullen nieuwe groenvoorzieningen worden aangeplant. Verder zal de huidige bestrating worden verwijderd en wordt er een nieuwe toegangsweg gerealiseerd naar de woning. Er zullen geen groenvoorzieningen worden verwijderd om de ontwikkeling mogelijk te maken. De vijvers blijven eveneens behouden.

3. Resultaten quickscan

Op 3 februari 2025 is door Buro Ontwerp & Omgeving een quickscan natuurtoets uitgevoerd. Uit de quickscan blijkt dat er meer informatie benodigd was om de effecten van de herontwikkeling van het projectgebied volledig te kunnen toetsen aan de Omgevingswet en verboden onder het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). Hieronder worden deze resultaten nog eens kort besproken.

3.1 Boerenwaluw

In de te slopen stal werden vogelnesten aangetroffen die kunnen worden gebruikt door de boerenwaluw. De boerenwaluw is beschermd op grond van de Vogelrichtlijn. Het is daarom verboden om de soort opzettelijk te doden of vangen (artikel 11.37 lid 1a, Bal), de nestlocaties, rustplaatsen en eieren opzettelijk te beschadigen of vernielen (artikel 11.37 lid 1b, Bal) en de soort opzettelijk te storen (artikel 11.37 lid 1d, Bal). De werkzaamheden kunnen leiden tot overtreding van het Bal als er sprake is van een rust- of nestplaats van de soort. De aanwezigheid van de boerenwaluw moet daarom nader worden onderzocht.

4. Onderzoeksmethode

4.1 Boerenwaluw

Het nader onderzoek naar de boerenwaluw is uitgevoerd in de periode 15 mei tot en met 30 juni, conform de BMP-methode en telrichtlijnen van SOVON Vogelonderzoek Nederland (Vergeer *et al.*, 2016). Gedurende twee veldbezoeken is gekeken of er sprake is van nestindicatieve waarnemingen, dan wel balts of de aanwezigheid van exemplaren.

Tabel 1. Overzicht veldgegevens onderzoek boerenwaluw.

Datum	Tijd	Temp. (°C)	Wind (Bft.)	Weer	Waarnemers
13-06-2025	14:00 - 15:00	30	ZO2	Bewolking 0% en droog	J. Metselaar
27-06-2025	10:40 - 11:40	17 - 18	ZW2	Bewolking 100 - 80% en droog	J. Metselaar

Zie onderstaande tabel voor een overzicht van de kwalificaties van de onderzoeker(s) (Tabel 2).

Tabel 2. Deskundigheid onderzoeker(s).

Aanhef	Naam	Deskundigheid
Dhr.	J. Metselaar	Studie: Afgestudeerd in Diermanagement op Hogeschool Van Hall Larenstein (VHL) te Leeuwarden. Functie: Ecoloog bij Buro Ontwerp & Omgeving sinds januari 2020.

5. Resultaten

5.1 Boerenwaluw

Eerste onderzoek boerenwaluw

Het eerste onderzoek naar de boerenwaluw vond plaats op 13 juni 2025. De boerenwaluw werd slechts één keer waargenomen. Dit betrof een exemplaar dat om 14:24 overvloog in zuidelijke richting over de graanakker, nabij de oostelijke rand van het onderzoeksgebied. De nesten in de schuren waren tijdens het onderzoek niet in gebruik.

Tweede onderzoek boerenwaluw

Het tweede onderzoek naar de boerenwaluw vond plaats op 27 juni 2025. De boerenwaluw werd op twee momenten waargenomen. De eerste waarneming betrof een exemplaar dat om 10:49 over het grasveld in het onderzoeksgebied in zuidwestelijke richting vloog. De tweede waarneming betrof een exemplaar dat tussen 11:36 en 11:38 in de omgeving aanwezig was. Deze foerageerde korte tijd rond een wilg ten noorden van het onderzoeksgebied en vervolgens ook kortstondig rond een kleine wilg langs de westrand van het onderzoeksgebied. Dit exemplaar vertrok daarna in westelijke richting over een aardappelveld en vloog uit zicht. De nesten in de schuren waren tijdens het onderzoek wederom niet in gebruik.

Toetsing Omgevingswet

Tijdens het nader ecologisch onderzoek werden waarnemingen van de boerenwaluw gedaan. In alle gevallen betrof het exemplaren die overvlogen of slechts korte tijd foeragerend aanwezig waren. De onderzoeken vonden plaats in de tijd van het jaar waarin nestindicatieve waarnemingen van de boerenwaluw kunnen worden gedaan. Omdat er tijdens twee onderzoeken geen rust- of nestplaatsen werden aangetroffen is uitgesloten dat de ontwikkeling een negatief effect heeft op de boerenwaluw.

5.2 Overige soorten

5.2.1 Algemene vogelsoorten

Verschillende vogelsoorten waarvan het nest niet jaarrond beschermd werden in en rond het projectgebied waargenomen tijdens het nader ecologisch onderzoek. Het betreft de houtduif, zwarte kraai, pimpelmees, koolmees, tjiftjaf, winterkoning, merel, roodborst, heggenmus, witte kwikstaart, gele kwikstaart, vink, putter en groenling (Tabel 3 en 4). Van deze soorten vormt voor de gele kwikstaart (tevens een rode lijst-soort) alleen de graanakker ten oosten van het onderzoeksgebied een geschikte rust- of nestlocatie, waardoor de ontwikkeling geen negatief effect zal veroorzaken op deze soort. Verder is bekend dat de merel in het voorjaar van 2025 heeft gebroed in de te slopen schuur. Van de overige vogelsoorten zijn de nestlocaties niet bekend, maar er kan worden aangenomen dat een deel van deze soorten heeft gebroed in de houtopstanden, welke behouden zullen blijven. Van diverse soorten werden namelijk juveniele exemplaren waargenomen.

Conform de Vogelrichtlijn (artikel 11.37 lid 1, Bal) is het verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van in het wild levende vogelsoorten te vernielen of te beschadigen, of nesten van deze vogels weg te nemen. Tevens zijn alle vogelsoorten tijdens het broedseizoen beschermd. De Omgevingswet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Voor de meeste vogels kan worden aangenomen dat het broedseizoen van 15 maart tot en met 15 juli loopt (indicatief broedseizoen), maar bij enkele soorten begint het broedseizoen eerder of loopt het langer door. Dichter bij het indicatieve broedseizoen is de kans op de aanwezigheid van in gebruik zijnde nesten groter. Op het moment dat sprake is van een nest dat in gebruik is, zijn werkzaamheden die kunnen leiden tot beschadiging of vernieling hiervan verboden. Hierop is geen uitzondering en er is ook geen omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit mogelijk. Er wordt daarom geadviseerd om werkzaamheden waarbij nesten verstoord kunnen worden, (ruim) buiten het indicatieve broedseizoen uit te voeren. Met het oog op de ontwikkeling geldt dit specifiek voor de sloop van de schuur.

5.2.2 Vogelsoorten uit beschermingscategorie 5

Naast strikt beschermde soorten, vallen er ook soorten onder de Vogelrichtlijn, waarvan het nest alleen jaarrond beschermd is als er zwaarwegende ecologische redenen zijn. Deze soorten zijn opgenomen op de lijst van beschermde vogelsoorten uit beschermingscategorie 5 van het bevoegd gezag (rijk of provincie). Hiervan werden de groene specht, grote bonte specht, boomklever, boomkruiper en grauwe vliegenvanger (tevens een rode lijst-soort) waargenomen tijdens het nader ecologisch onderzoek (Tabel 3 en 4). Deze soorten kunnen nestelen in de houtopstand van het onderzoeksgebied. Echter, omdat er geen groenvoorzieningen worden verwijderd om de ontwikkeling mogelijk te maken kunnen negatieve effecten op deze soorten worden uitgesloten. Verder worden elementen aangebracht die bijdragen aan het functioneel leefgebied van deze soorten, waaronder een hoogstamboomgaard. Hiermee wordt tevens invulling gegeven aan de specifieke zorgplicht en komt de lokale staat van instandhouding van deze soorten niet in gevaar.

Tabel 3. Overzicht waargenomen vogelsoorten op 13 juni 2025.

Soort	Aantal en levensstadium	Gedrag	Locatie
Houtduif	2 adult	Ter plaatse	Grasveld onderzoeksgebied en houtopstand
Grote bonte specht	1♀ adult en 1 juveniel	Ter plaatse, foeragerend, roepend	Houtopstand
Groene specht	1 adult en 1 juveniel	Ter plaatse, foeragerend, roepend	Houtopstand
Zwarte kraai	2 adult en 2 juveniel	Ter plaatse	Grasveld en hek westrand van onderzoeksgebied
Pimpelmees	1 adult	Foeragerend	Houtopstand
Koolmees	2 adult en 1 juveniel	Ter plaatse, foeragerend	Houtopstand
Winterkoning	1 adult	Ter plaatse, zingend	Houtopstand
Boomkruiper	1 adult	Ter plaatse, foeragerend, roepend	Houtopstand
Boomklever	1 adult	Ter plaatse, foeragerend	Houtopstand
Merel	2♂ adult en 1 juveniel	Ter plaatse, zingend, zonnend	Houtopstand en hek westrand van onderzoeksgebied
Roodborst	1 adult	Zingend	Houtopstand
Grauwe vliegenvanger	1 adult	Zingend, foeragerend	Houtopstand
Witte kwikstaart	1♂ adult	Ter plaatse, zingend	Grasveld en hek ooststrand onderzoeksgebied
Gele kwikstaart	1♂ en 1♀ adult	Ter plaatse, foeragerend	Grasveld en hek ooststrand onderzoeksgebied, graanakker ten oosten van het onderzoeksgebied
Vink	2♂ en 1♀ adult	Ter plaatse, foeragerend, zingend	Houtopstand
Groenling	1♂	Zingend	Houtopstand

Tabel 4. Overzicht waargenomen vogelsoorten op 27 juni 2025.

Soort	Aantal en levensstadium	Gedrag	Locatie
Houtduif	1 adult	Roepend	Houtopstand
Pimpelmees	1 adult	Foeragerend	Houtopstand
Tijftjaf	2 adult	Ter plaatse, roepend	Houtopstand
Koolmees	1 adult en 1 juveniel	Ter plaatse, foeragerend	Houtopstand
Boomkruiper	1 adult	Roepend, foeragerend	Houtopstand
Merel	1♂ adult	Zingend	Houtopstand
Heggenmus	1 adult	Foeragerend	Houtopstand
Gele kwikstaart	1♂ adult	Ter plaatse	Hek oostrand onderzoeksgebied, graanakker ten oosten van het onderzoeksgebied
Vink	1♂ adult	Zingend, foeragerend	Houtopstand
Putter	1 adult	Zingend	Houtopstand
Groenling	1♂ adult	Zingend	Houtopstand

6. Conclusie en advies

Buro Ontwerp & Omgeving heeft in opdracht van dhr. W. Bos en mevr. M. Bos een nader ecologisch onderzoek uitgevoerd aan de Knapenveldsweg te Raalte. Het onderzoek vond plaats naar aanleiding van de voorgenomen ontwikkeling van een vrijstaande woning met bijgebouw en een (paarden)schuur. In de onderstaande tabel staat een samenvatting van de resultaten. Bij aanwezigheid van de soort is aangegeven waar deze soort is aangetroffen, welke artikelen van de Omgevingswet en verboden onder het Bal (mogelijk) worden overtreden en welke vervolgstappen ondernomen moeten worden (Tabel 5).

Tabel 5. Samenvatting resultaten nader ecologisch onderzoek.

Soort	Aanwezigheid	Locatie	Wetsartikelen	Vervolgstep
Boerenwaluw	Nee	-	-	-

Er zijn geen rust- of nestplaatsen van de boerenwaluw aangetroffen tijdens het nader onderzoek in het projectgebied. Met betrekking tot soortbescherming kan worden geconcludeerd dat er geen omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit nodig is om de ontwikkeling mogelijk te maken.

Vogelbroedseizoen

Het kan zijn dat er tijdens de werkzaamheden algemene broedvogels in en rond het projectgebied voorkomen. Werkzaamheden dienen daarom (ruim) buiten het indicatieve vogelbroedseizoen te starten (indicatief vogelbroedseizoen: 15 maart - 15 juli). Met het oog op de ontwikkeling geldt dit specifiek voor de sloop van de schuur.

Verlichting

Maak in de actieve periode van vleermuizen 's avonds en 's nachts geen of zo min mogelijk gebruik van bouwverlichting. Uitstraling naar houtsingels en water moet worden voorkomen. Indien verlichting in de permanente situatie noodzakelijk is wordt aangeraden om verlichting van naar beneden gerichte lampen met weinig strooiing te gebruiken. Zodoende kan eventuele verstoring tot een minimum worden beperkt.

7. Literatuurlijst

7.1 Referenties

Vergeer, J.W., van Dijk, A.J., Boele, A., van Bruggen, J. & Hustings, F. (2016). *Handleiding SOVON broedvogelonderzoek: BMP & kolonievogels*. Nijmegen, Nederland: SOVON Vogelonderzoek Nederland.

7.2 Gebruikte websites

www.pdok.nl
www.verspreidingsatlas.nl
www.waarneming.nl

7.3 Overige geraadpleegde bronnen

Svensson, L., Mullarney, K. & Zetterström, D. (2009). *Birds of Europe (2e ed.)*. Londen, Verenigd Koninkrijk: HarperCollins Publishers.

Vogelbescherming Nederland & Stichting Veldonderzoek Flora en Fauna (2007). *Topografische atlas voor flora en fauna van Nederland (1e ed.)*. Papendrecht, Nederland: Mouthaan Grafisch Bedrijf.

